

0403

לצ

- 1 -

Handwritten note: שמואל דיבון

ועדה החקירה 5.12.73
ישיבה ט' בכוכר
שמואל
עדותו של מר זאמטה דיבון

מה השם המלה שלך?

היו"ר אגרנט:

שמואל דיבון.

דיבון:

אתה מצהיר בהן צדק לומר את האמת?

היו"ר אגרנט:

כן.

דיבון:

מה חפקידך למשרד החוץ?

היו"ר אגרנט:

אני יועץ מדיני לשר החוץ והתל מסוף יולי ראש המערך

דיבון:

המזרח התיכוני.

סוף יולי השנה?

היו"ר אגרנט:

יולי, למעשה מאוגוסט, ראש המערך המזרח התיכוני, הממונה

דיבון:

על עניני המזרח התיכוני.

מה כולל המערך הזה?

היו"ר אגרנט:

המערך הזה כולל את מחלקת המזרח התיכוני, מחלקת החקר,

דיבון:

נציג המשרד לענין השטחים המוחזקים, ממזנה על עניני

נפט, ושני חוקרים בכירים, דוד אריאל ואשר גורן.

מה הם?

דיבון:

חוקרים בכירים לפי הגדרה, הם עוסקים במחקר בקשר לעבודות

דיבון:

ופעולות של מחלקת החקר.

הם כחוק מחלקת החקר?

היו"ר אגרנט:

0404

ש. דיבון:

לא.

היו"ר אגרנט:

הם בלתי תלויים?

דיבון:

הם בלתי תלויים.

היו"ר אגרנט:

אתה יכול לומר לנו כמה מלים על הרקע שלך?

דיבון:

בהקשר זה, אני הייתי יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים

בין 1954 ל-1960; בין 1960 לסוף 1962 מנהל המחלקה למזרח

התיכון כמשרד החוץ. בין 1963 ל-1966 שגריר באתיופיה; בין 1966 ל-1968 שגריר

בברזיל, אחר כך בשוכי ארצה הייתי יועץ לענייני תפוצות, בעיות יהודים, טיפולתי ביהדות

רוסיה, ביהדות ארצות ערב, בקשרים עם גופים יהודיים והפעלת הנציגות במילוני משימו

כשטח של הפעלת הקהילות הגוֹרְדִינִי בתיאום עם המוסדות המוסלמים ולאחר מכן ראש

המערך להסברה.

בסוף יולי, למעשה באוגוסט קיבלתי על עצמי את החפקיד

של ראש המערך המזרח תיכוני ובעצם החלתי ללמוד את הבעיה בהגיע המלחמה.

היו"ר אגרנט:

מה גילך?

דיבון:

אני יליד 1918.

היו"ר אגרנט:

מה השכלתך?

דיבון:

למדתי באוניברסיטה היסטוריה ופילוסופיה ואחר כך עסקתי

קצת בשפות, אני יודע ערבית כמובן.

נבנצאל:

מ.א.?

דיבון:

לא, למעשה עסקתי אז יותר ב"הגנה" ופורמלית לא סיימתי.

מבחינת השפות לצורך זה אני יודע ערבית, אנגלית, צרפתית,

רוסית, אמהאית, אם זה מעניין, ועוד כל-מיני שפות כאלה.

0405

היו"ר אגרנט:

מנין אתה יודע ערבית?

דיבון:

למדתי פה, הייתי יועץ ראש הממשלה לפניני ערכים וחשבת
שאני הייב לדבר, לקרוא עתון ולשמוע חדשות ברדיו.

היו"ר אגרנט:

זאת למדח באוניברסיטה?

דיבון:

ערבית למדתי בעצמי וגם באוניברסיטה למדתי. ורוסית עכשיו
זה נעשה לא פחות חשוב.

נבנצאל:

אחמול הזכירו כאן את המונה ים תיכון במקום מזרח תיכון,
יש הבדל?

דיבון:

שם המחלקה הוא המחלקה למזרח תיכון וים תיכון מזרחי,
והטיבה היא שהמחלקה הזאת אחראית לארבע מדינות והן:
איראן, תורגכיה, יוון וקפריסין. יש לה גם מימד גיאוגרפי.

נבנצאל:

למי שייכת מלטה?

דיבון:

מלטה שייכת, אם איני טועה, למחלקה למערב אירופה.

היו"ר אגרנט:

מחלקה זו כוללת את מחלקת פאפא החקירה?

דיבון:

מחלקת החקר, כן. זה נקרא מחלקת החקר.

היו"ר אגרנט:

כמה עוסקת מחלקת החקר?

דיבון:

מחלקת החקר תפקידו לקלוט ולסכם את החומר שהיא מקבלת
ממקורות שונים, וכמאמר מוסגר, היא אינה מייצרת חומר -
על-מנת לשרת את העבודה של משרד החוץ.

היו"ר אגרנט:

היא אינה מייצרת חומר?

ש. דיבון:

לא, היא לא מייצרת חומר, מבחינה זו שאין לה מקורות משלה.
עד עכשיו הייתה זהוה בין מחלקת החקר ובין מה שנקרא העולם
הערבי, אם מותר לי להגיד, אני חושב שזה יהיה נכון, זו הייתה גם התכנית שלי, להכניס
לתוך מחלקת החקר את המימד המעצמתי, מלומר, השיקולים האמריקניים, הרוסיים, האירופיים
והאחרים.

הי"ר אגרנט:

למה אתה מתכוון בזה?

דיבון:

אני מתכוון בזה, שהיה מדור יחיד למעצמות של איש אחד
או איש וחצי, ויש לתת עדיפות הרבה יותר גדולה ללימוד יחסי
ארה"ב והמזרח-התיכון, רוסייה והמזרח התיכון, אירופה והמזרח התיכון וגם מדינות
אחרות.

הי"ר אגרנט:

המידע שאחס מקבלים ממקורות אחרים זה רק כדי לספק
אינפורמציה? זה נכון?

דיבון:

לאו דוקא שוטפת, אנחנו מקבלים חומר שאלה ששולחים אותו
הם חושבים שהוא דרוש למשרד החוץ.

הי"ר אגרנט:

מה משרד החוץ עושה עם החומר הזה?

דיבון:

החומר הזה מעובר, מסודר על רקע כל מה הידע שמצטבר
במחלקת המזרח התיכון ומועבר הן בצורה ידיעוה מרוכזות
וכדרך-כלל עם הערות, הן בצורה סיכומים שבועיים או סקירות לנושאים מסויימים למשרד
ולגורמים שמחוץ למשרד שבהתאם לנושא יש להם נגיעה בדבר.

הי"ר אגרנט:

למי זה מועבר, איזה גורמים?

דיבון:

לגורמים במשרד או מחוץ למשרד.

הי"ר אגרנט:

כאשר אתה אומר גורמים אתה מתכוון לגורמים של משרד החוץ?

דיבון:

כן.

יש לכם גם מקורות אחרים? מי הם המקורות האחרים?

היו"ר אגרנט:

המקורות שיש לנו הם למעשה הדיווחים של הנציגות שלנו ב

דיבון:

לארץ, הנציגות הדיפלומטיות שלנו. מקורות ~~מאגאז~~

מדיעין או סוכנים אין לנו. אנחנו מקבלים את זה מאמ"ן או מהמוסד, לפעמים מהש.ב.

התפקידים האלה של המחלקה, מחלקת המזרח התיכון ומחלקת הח

היו"ר אגרנט:

בתוך המחלקה הזאת הם הוגדרו בכחב פעם או לא?

לדאכונזי לא במדוייק, ואחד הדברים שרציתי לעשות ולא

דיבון:

הספקתי זה להגיע להגדרה יזרח ברורה.

סליחה, הוגדרו אבל לא במדוייק, או לא הוגדרו?

דיבון:

יש החתכות בתוך המשרד, אני מניח, עם הצעות להגדרה, לא

דיבון:

הייתי אומר שיש הגדרה מדוייקת ומפורשת של דבר זה.

יש הגדרת תפקידים או אין?

לסקוב:

לצורך זה אני חושב שלא.

דיבון:

לא? לא הוגדרו בכחב?

היו"ר אגרנט:

אני צריך לבדוק את זה.

דיבון:

אני מבין שאתה שואף לזה. מי קדם לך בחזר ראש הממלכה?

היו"ר אגרנט:

משה ששון.

דיבון:

משה ששון שהוא היום שגריר באיטליה?

היו"ר אגרנט:

כן, אבל אני אבקש לבדוק עוד פעם בתיקים, ארשה לעצמי לבו

דיבון:

זאת ולראות, רציתי לדייק מפני שיש החתכות ואיני יודע

ועדת החקירה 5.12.73

ישיבה ט' בכוכר

ש. דיכונן:

לצ

0403

מבחינה משפטית אפשר להגיד אם זאת הגדרה חתומה, אני אבדוק את זה.

אתה רוצה לבדוק אם ביחס לששון אם הוא קרם לך?

היו"ר אגרנט:

לא, האם נמצא/ מה שאפשר לקרוא לו הגדרה מדוייקת של חפקירים.

דיכונן:

איזו התכתבות?

היו"ר אגרנט:

כפנים המשרד.

נכנצאל:

כי יש התכתבות, יש הצעות, יש מחשבות, אני ראיחתי, אני ארשה לעצמי לבדוק איך זה עומד ולהביא זאת.

דיכונן:

אתה חודיע לנו, כן?

היו"ר אגרנט:

כן.

דיכונן:

האם המחלקה שלכם עוסקת בהערכות מדיניות?

היו"ר אגרנט:

הערכת ידיעות?

דיכונן:

השלכה
הערכות מדיניות שיש להן משמעות על גורמי הבטחון?

היו"ר אגרנט:

אנחנו עסקנו בהערכות מדיניות ללא הגדרה, הייתי אומר, המשמעות הבטחונית במפורש. זה לא היה עד עכשיו תפקידנו.

דיכונן:

אם אתם מקבלים איזו ידיעה מאיזו שגרירות שלכם בחוץ-לארץ ויש לזה השלכה בטחונית, אתם מעבירים את זה לאמ"ן או למיש

היו"ר אגרנט:

ש. דיכונן:

אנחנו מעבירים למעשה את כל הדיווחים שיש להם איזו שהיא
נגיעה בסתמנית, ואני חושב כמעט את כל הדיווחים גם הסדיני
הנוגעים לארצות ערב לאמ"ן.

היו"ר אגרנט:

לכל מה?

דיכונן:

מה שיש להם נגיעה מדינית לארצות ערב, לאמ"ן באופן קבוע.
הייתי אומר, הם רואים את כל החומר שמגיע מהנציגות שלנו
שיש להם איזו שהיא נגיעה למצב בארצות ערב, בין אם זה חומר מדיני, בין אם זה חומר
כלכלי, ובין אם זה חומר שיש בו אלמנטים מדיניים. בלשון יותר טכנית, התפוצה כמעט
של כל המברקים שיש להם איזה שהוא קשר למצב בארצות ערב מכל הבחינות בין שמדובר
במברקים או במכתבים.

היו"ר אגרנט:

למי זה מופץ מחוץ לאמ"ן?

דיכונן:

זה מופץ לאמ"ן?

היו"ר אגרנט:

רק לאמ"ן?

דיכונן:

לא, כמעט כל המברקים מסוג זה מועברים גם למשרד ראש
הממשלה וגם ל...

היו"ר אגרנט:

למוסד?

דיכונן:

גם למוסד, גם לשר הכסחון ולמשרד הבטחון.

לנדוי:

מי מחליט מה להפיץ?

דיכונן:

במחלקת התקר שלנו יש קריטריונים לפי לחפוצה, אבל יש
עוד אפשרות של ביקורת שנעשית אצלנו על-ידינו, אם רואים
שמברק מסויים בטעות לא נשלח אנחנו דואגים לעשות זאת, אבל בדרך-כלל מנסיוני הצר

מאד לא הייתי אומר שיש ~~פס~~ נטייה להקפיד במשלוח מברקים, אלא אפילו להיפך. אפשרות הביקורת היא קלה מפני שלמברק כזה יש למטה החפוצה ויש אפשרות לראות.

היתה לכם למשל איזו הערכה ביחס למדיניות הנפט של

היו"ר אגרנט:

ארצות הנפט הערביות, שיכול להיות שהיתה לה השלכה וחשבתם

שיכולה להיות שיש השכלכה על הגורם הבטחוני?

היו לנו סיכומים והערכות על האפשרות של שימוש בנשק

דיבון:

הנפט; היו הערכות כאלה גם לאמ"ן, והיה מגע בינינו

וכיין אמ"ן בעניין זה.

מה היתה המסקנה של ההערכות שלכם בעניין זה?

דיבון:

שנשק הנפט עשוי להיות נשק רציני, חריף.

דיבון:

אנחנו אתמול שמענו ממנהל מחלקת החקר שהוא הפיץ סיכום רשמי במחלקה, שנשק הנפט אינו רציני, וארצות ערב לא ישמשו

דיבון:

בנפט כנשק, וזה על סמך ניתוח הצהרות של פייצל ובנו סעוד. זה המסמך האחרון שהופץ על-ידי משרד החוץ בנושא הזה. כך נמסר לנו אתמול, וזה בט הוגש...

כאיזה תאריך?

דיבון:

לא רשום אצלי, נדמה לי שזו סקירה מה-3.10, מוצג 37.

דיבון:

אחרי כן רשמה מי.

לפני כן - טצ
ס.י.

ועדת החקירה - 5.12.1973
ישיבה ט' כבודר

ידין: מוצג 37 נדמה לי, הסקירה מ-3.10. אצלי זה לא רשום,
אבל גם בתשובה לשאלה שנשאלה הוא הודיע (אני קורא מה
ססיכמתי אצלי, יכול להיות שיש סיכום אחר): הפיץ מסמכים שכללו הצהרות של
פייצל ובנו, שהנפט איננו נשק ולכן לא ישמשו בנפט כנשק. זו התשובה לפני
האחרונה שיש לי, עד למכוני המחקר.

לנדוי: זה ספטמבר, אולי סוף אוגוסט, אמר העד הקודם.

ש. דיבון: זה לגבי הניתוח של דברי פייצל.

לנדוי: כן, שאמר שהנפט איננו תוחח, וממה אנחנו נשלם בעד

הנשק אם לא נמכור נפט. כך אני רשמתי.

ידין: זה דברי פייצל.

אינני יודע אם זה הוצג כמסמך.

לנדוי: לא, כנראה שלא.

ידין: אבל כף הוא מסר.

ש. דיבון: אני אבדוק עוד בהערכות קודמות.

לסקוב: מהו זה שמקשר בין מחלקת המזרח התיכון והחקר, זה שכאן

יש שגרירים ושם אין, בשביל לעשות את זה ליחידה נושאת

אחת?

ש. דיבון: מחלקת המזרח התיכון קודם כל עוסקת במספר מדינות

בזמן שהחקר לא עוסק.

לסקוב: במדינות ששם יש לנו שגרירים.

ש. דיבון: כן.

לסקוב: החקר עוסק במדינות שאין לנו שגרירים.

ש. דיבון: החקר עוסק בחקר, איננו עוסק במגעים עם שום ארגאנצא נציגדי

לסקוב: עם מצרים אין מגעים, אז הוא עוסק בחקר?

ש. דיבון: כן.

ועדת החקירה - 5.12.1973

ישיבת ט' כבוקר

לסקוב:

זאת אומרת המדינות שנמצאות בתוך החקר הן אלו שאין
לנו שם שגרירים.

האם יש אצלכם הבחנה בין מדינות ערב שהן מדינות העימות
ומדינות שלא של עימות?

ש. דיבון:

במסגרת מחלקת החקר יש מה שנקרא בז'רגון "דסקים", בהתאם
למדינות. אבל ברור שיש חשומת לב מיוחדת למדינות

שיותר קרובות אלינו.

לסקוב:

יש גם איזו שהיא חלוקה בין...

ש. דיבון:

יש "דסקאים" לפי מדינות.

לסקוב:

האם המדינות מחולקות בצורה כזאת?
כן.

ש. דיבון:

אין זה מורגש בעבודה?

לסקוב:

אם לענות במדויק על שאלתך, אין יחידה שעוסקת במדינות
העימות. יש מצרים, יש סוריה, יש לבנון וירדן.

ש. דיבון:

בענין הנפס רשום אצלי שהוא אמר: לא הוצאנו מסמך כלל-

היו"ר אגרנט:

הערכתו שישתמשו בנפס; אך הוצאנו מסמך כי פיצל ובנו

סעוד, שהוא מנכ"ל מיניסטריון הנפס, שאמר בספטמבר כי נשק הנפס איננו תותח;
צריך להשתמש בו אחרי שיקול רב.

ש. דיבון:

אם מותר לי להעיר בענין הנפס - אינני יודע אם זה

התפקיד: זה ברור שזה א אחד מהנושאים המרכזיים. לדאבוננו

הרב היה במשרד או ישנו עכשיו רק איש...

היו"ר אגרנט:

רק רגע. והוא גומר: ואם נשתמש בנשק הנפס, אז מי יספק

הכסף לקנות הנשק? מזה משתמע שהנפס לא ישמש נשק.

ש. דיבון:

אם מותר לי, היו גם דעות אחרות. אני צריך לבדוק באיזו

מידה זה גם החכסא בהערכות.

מה שאני רוצה להגיד בענין הנפס הוא שיש לנו לדאבוננו

0413
מ.י.

ועדת החקירה - 5.12.1973

ישיבה ט' כבוקר

רק איש אחד שנקרא "ממונה על עניני נפט", אבל הוא משחק את המשחק לבדו.
אני הצעתי שתקום יחידה, אני דן עכשיו שחיה מחלקה רצינית לעניני נפט.
אושר עקרונית להרחיב את זה. זה עוד לא הגיע לידי ביצוע.

ידין: מתי זה הוצע?

ש. דיבון: אני דיברתי על זה כמעט מיד עם היכנסת לתפקיד, לפני

חודש, חודש וחצי. ויש עכשיו דיון אם זו תהיה מחלקה.

אני אומר יחידה, כי לא ברור אם זו תהיה מחלקה. ואושר עקרונית שהוא יקבל

עוזר ומזכירה, והכוונה שתקום יחידה יותר רצינית. יש לנו איש אחד שיש לו

נסיון רב מאד, 15 שנה של טיפול בנושא הזה, הוא כלכלן, אבל זה לא עומד

בשום פרופורציה לצרכים.

ידין: שאלה קטנה בקשר לסעיף לפני האחרון שדיברת עליו, ואחר כך

אני רוצה לשאול שאלה אחרת. אתה אמרת שיש ממונים על

השולחנות, ה"דסק'ס" האלה, שהם לפי ארצות. האנשים האלה יש להם, אני מבין,

תפקיד מפתח, חשוב, בהערכות הארצות הללו. אתה מכיר אותם טוב?

ש. דיבון: אני מכיר אותם. אני חושב שצריך להעלות את הרמה.

ידין: מדוע? מאיזו בחינה?

ש. דיבון: מפני שחלק מהם, לא כולם, לא נמצא ברמה מספקת.

ידין: מאיזו קבחינה?

היו"ר אגרנט: איזה אנשים אלה?

ידין: הממונים על ה"דסק'ס".

היו"ר אגרנט: ה"דסק'ס" אלו המזרח התיכון וחקר?

ידין: כן.

מה חסר להם ברמה, למשל?

ש. דיבון: לחלק חסרה ידיעה.

ידין: ידיעה של מה?

ש. דיבון: של הנושא. לא מספקת. יש מישהו, נניח. אם זה לבנון

0414 מ.י.

ועדת החקירה - 5.12.1973

ישיבה ט' בבוקר

או סוריה - חסרה השכלה או בקיאות בנושא המזרח התיכון וכארץ הזאת.

ידין: נמסר לנו אחמול שהממונה על ה"דסק" - לא סוריה-לבנון,

זה לא מובלט כאילו כך, 'אלא סוריה-עיראק - אינו יודע

ערכית בכלל.

ש. דיבון: זה מה שרצייתי להגיד. א) השכלה כללית; ב) אפילו

ידיעת ערבית. הייתי אומר כללית: הרמה איננה מספקת.

ידין: אתה יודע מזה?

ש. דיבון: אני נתקלתי בזה, מפני שדיברתי עם אנשים, נפגשתי אתם,

וההרגשה היא שזה לא כך. סיכמתי עם הממונה על המינהל,

מבלי לקבוע סייגים להתרחבות, א) שאנחנו חייבים להגביר את המחלקה, כלומר

להוסיף אנשים; ב) אולי זה א' - להעלות את הרמה; ג) חשבתי אפילו, אם לא

נמצא אנשים במשרד, לקחת אנשים מחוץ למשרד. יש לנו מחסור גדול באנשים - זה

אולי מעציב - שיש להם המינימום ההכרחי בידיעת שפה, בידיעת האזור, שיוכלו

למלא את התפקיד. אני רואה את תפקיד ה"דסקאי" המצרי, ואפילו הסורי,

כחפקידים ממדרגה ראשונה.

לסקוב: כשבאת לתפקיד הופתעת מהמצב שמצאך?

ש. דיבון: לא ידעתי אותו, כך שאינני צעצע +פפל יודע. בכל אופן,

אם מדתר בעקבות דבריו, מה שניסיתי לעשות הוא: כרגע יש

לנו ישיבות בוקר. בכל יום בשעה 9.30 - קודם זה היה ב-9 - הייתי אומר מתוך

מגמה לשפר את המצב עד כמה שאפשר בנחונים הקיימים...

לנדוי: מי זה אנחנו?

ש. דיבון: אנחנו, פירוש הדבר: ב-9.30 מתייצבים אצלי מנהל מחלקת

החקר, מנהלת המחלקה למזרח התיכון, איש הנפט, שני

החוקרים הבכירים, ואחד מהם שאד הוק מיניתי אותו למעין אחראי לעניני רוסיה,

מפני שהוא יודע רוסיה, הוא יודע ערבית, וכמזרח התיכון יש לנו נסיון של

0413 ס.י.

ועדת החקירה - 5.12.1973

ישיבה ט' בבוקר

20 שנה, שמו אשר גורן, אולי אחדים מכירים אותו; ואיש אחד שממונה על הסקירות וגם על הצר האמריקני, ארצות-הברית. לעתים אנחנו מזמינים גם מנהלי מחלקות אחרים. כשדנים ברוסיה - נוסף לרוסי שלנו מזמינים גם את מנהל המחלקה לארצות אצא...

היו"ר אברנט: מזמינים את מי?

ש. דיבון: את מנהל המחלקה לארצות מזרח אירופה. ואנחנו התחלנו

בשיטה נסיונית של הוצאת סיכומים יומיים קצרים עם

הערכת מצב. אולי לרוגמה: בין ההחלטה על הפסקת האש ובין המסמך של שש הנקודות,

לפי הסימונים ראינו שיש אופציה צבאית רצינית, גם אחרי הפסקת האש, עם כל

ההגבלות...

לסקוב: על איזו הפסקת אש אתה מדבר? של 22 באוקטובר?

ש. דיבון: כן. אז היה לנו רושם. אני נסעתי למחרת לאמ"ן, כי

דאיתי שזה דבר רציני.

אני דק רציני להוסיף: עם כל המגבלות, מפני שאני חושב

שהידע שלנו הוא בכל אופן מוגבל, הידע בעניין רוסיה הוא מוגבל.

ידין: אני הייתי מעוניין יותר בתשובות ברגע זה על המצב לפני

חחילת המלחמה, לא אחרי הפסקת האש.

היו"ר אברנט: בקשר עם השאלה הזאת: כל הסיכומים היומיים האלה או

הפגישות היומיות - את זה הנהגתם רק אחרי המלחמה?

ש. דיבון: כן.

ידין: לכן הייתי רוצה שנתרכז בשלב זה במצב שהיה בחקר לפני

חחילת המלחמה, ולא מה קרה אחרי זה, כי זה התפקיד שלנו

ברגע זה. האם כל ההשגות האלה שהיו לך על הרמה של האנשים וכו', אלה היו

השגות כבר לפני חחילת המלחמה, והאם הן באו לידי ביטוי - אם תוכל להמציא

לנו את זה - באיזה שהם התכתובות או תזכירים או הצעות בכתב שהוגשו על ידך

0416

מ.י.

ועדה החקירה - 5.12.1973

ישיבה ט' בבוקר

לשר החוץ או למנהל משרד החוץ? האם כן או לא? מה היה בדיוק המצב?

נבנצל: אני רוצה להוסיף רק משפט לשאלה הזאת. החרשתי אתמול

שלמחלקת החקר למעשה לא היו הערכות של ממש, לא נתנו

ביטוי להערכות של ממש. השאלה היא האם המערך המזרח-תיכוני הוציא הערכות,

הגיע להערכות והוציא הערכות?

ירין: לא לזה התכוונתי, סליחה. על זה קיבלנו חשובה אתמול

כבר, שאו שהם לא הוציאו הערכות...

לנרדי: לא...

ירין: אתה מדבר על המערך?

ששששש

נבנצל: כן.

ירין: אם כן, סליחה. אני הייתי רוצה קודם כל לקבל חשובה

לשאלה שלי: עם כל ההרהורים שהיו לך על הרמה של "שולחנות"

האלה, על הכמות והאיכות, האם זה בא לידי ביטוי לפני המלחמה באיזה תזכיר או

מסמך בכתב שהגשת לממונים עליך? כן או לא?

ש. דיבון: בצורה כזאת - לא. אני שוחחתי, קיבלתי הצעות ממחלקת

החקר, סיכמתי עקרונית שאנחנו מרחיבים את המחלקה,

מחפשים אנשים ומקימים יחידה לנפט. זאת הייתה אולי כוונה שבאה במקרה במלחמה,

ורציתי ללמוד את זה לעומקו. הייתה לזה עוד סיבה ממשית: הייתה גם בעיה של

חיפוש כוח אדם.

היו"ר אגרנט: אח זה סיכמת עם מי - עם המנכ"ל?

ש. דיבון: לא עם המנכ"ל, עם סגן המנכ"ל הממונה על המינהל.

ועקרונית כמובן עם המנכ"ל. כלומר אני אמרתי לו שזוהי

המגמה.

היו"ר אגרנט: אח זה סיכמת בעל-פה, אני מכין.

מ.י.

0417

ועדת החקירה - 5.12.1973

ישיבה ט' בבוקר

כז.

ש. דיבון:

ד"ר נכנצל שאל שאלה שבס אני מעוניין בה.

לנדוי:

אני עוד לא גמרתי את השאלות שלי. אם אפשר, רק עוד

ידין:

שאלה אחת לפני זה. אותי מעניין לדעת מה היו התפקידים -

ואני מדבר שוב הכל לפני המלחמה, כי זה דבר שלא שמעתי עליו אתמול - של שני

החוקרים האלה, אריאל וגורן, שכפי שאתה אמרת עסקו בבעיות מחקר של החקר,

אבל לא היו כפופים לחקר. מה היתה הגדרת התפקידים שלהם ומה הם עשו, ומה

הניירות שהם הוציאו או החומר שהם כתבו, או בכלל לאיזה ביטוי הגיעה העבודה

שלהם לפני תחילת המלחמה?

הם קיבלו נושאים, לדוגמה: הנושא הפלשתינאי, אשר גורן

ש. דיבון:

כתב על זה עבודה, הוא התרכז בזה. הנושא הפלשתינאי,

ההשלכות השונות של הבעיה הפלשתינאית, לפני המלחמה. דוד אריאל עסק בעניני

פליטים.

ערבים.

היו"ר אברנט:

כז. אני ביקשתי לצרף אותם לפורום הזה ש... ..

ש. דיבון:

עד שאתה באת הם היו בחקר?

ידין:

לא. הם רשמית חוקרים בכירים שלא כפופים מינהלית לחקר,

ש. דיבון:

אלא כפופים אלי, מבחינת מעמד האישי.

כל הזמן זה היה מצבם, גם אצל שרון?

ידין:

כך זה היה, כך זה עכשיו. אני צירפתי אותם לאותו פורום

ש. דיבון:

שקיים, מתוך מגמה, לפי איזה סדר עדיפויות, להסיל עליהם... ..

כלומר למחקרים מיוחדים.

ידין:

כז.

ש. דיבון:

אשר גורן עכשיו ממונה זמנית, עד שנמצא גם "דסקאי" מתאים

כמחלקת החקר, על נושא רוסיה בארצות ערב.

זה ברגע זה?

ידין:

מ.י. 0419

ועדת החקירה - 5.12.1973

ישיבה ס' בבוקר

- ש. דיבון: כן.
- ידין: זאת אומרת בעצם הפקידים היה לעסוק לעומק, אם נאמר כך, בנושאים מיוחדים.
- ש. דיבון: או הוק.
- ידין: או הוק, כמו שבמקרה זה, פלשתינאים ופליסטים.
- היו"ר אגרנט: זה היה כך לפני המלחמה?
- ש. דיבון: כן.
- היו"ר אגרנט: הם עסקו בנושאים האלה?
- ש. דיבון: כן.
- נכנצל: אתה שמעת את שאלתי בקשר להערכות מצד המערך שלך.
- ש. דיבון: מחלקת החקר לא הרכה בהערכות מצב כמובן המקובל של המלה. היו יותר, הייתי אומר, סיכומים והערות, ולפעמים הערכות. אבל הערכות מצב - בעיקר אם נשאלתי שנוגעות גם לנושא הכסחוני - לא היו.
- לנדוי: אבל מה ביתס אליך, בדרג הגבוה יותר. האם אתה הגעת לאיזה הערכות, ואם כן - לאן העברת אותן, לאלה הממונהם מעליך? בכלל, אני מביין שאתה אחראי ארגונית בפני המנהל הכללי.
- ש. דיבון: נכון.
- לנדוי: הייתי רוצה לדעת, בהמשך לשאלה הזאת, למי אתה מדווח?
- ש. דיבון: אני מדווח למנהל הכללי בשיחות שאני מקיים אחר. אני מדווח בישיבות, מדווח או מחווה דעה.
- היו"ר אגרנט: אתה מדווח למנהל הכללי על...?
- ש. דיבון: על הנושאים שכתחום סיפולי. ויש גם פגישות עם שר החוץ במסגרת של ישיבות הנהלת המשרד.
- לנדוי: שמתקיימות מדי...?
- ש. דיבון: עקרונית - מדי שבוע, מעשית - לא תמיד.

ועדת החקירה - 5.12.1973

מ.י. 0419

ישיבה ס' בבוקר

לנדוי:

עכשיו לשאלה ביחס להערכות שלך. אני מכין שהיית חדש
בחפקיד, כך שזאת הייתה תקופת הרצה. אבל מה בכל זאת כבר

התגבש?

ש. דיבון:

אני ניסיתי לקחת, כפי שאני חייב, את חפקידי ברצינות.
וראיתי את עצמי בחקופת הרצה. שוחחתי עם הרבה מאד אנשים,

ניסיתי לקרוא הרבה חומר, לגבש לי רעיונות. נחתי לזה בערך חודשיים עד חודשיים

וחצי, עד שפרצה המלחמה, על מנת להציע במגובש, בתיק מסודר, את כל ההמלצות

שיש לי. חשבתי ש- *you can win a battle and lose a war*

היו"ר אגרנט:

אחה הקדשת את הזמן ללימוד התפקיד, בעצם.

ש. דיבון:

ללימוד התפקיד, לשיחות עם הרבה אנשים מחוץ למשרד, מחוץ

חשש סכעי שלא ניקלע לאיזו שהיא אג'נדה שכופה דעות והשקפות

ואולי הערכות.

היו"ר אגרנט:

גיבשת רעיונות, אחה אומר, כן?

ש. דיבון:

כן. אני גם למעשה עוד עסקתי באופן חלקי בחפקידי הקודם

כיועץ לענייני הפרצות...

היו"ר אגרנט:

אבל במשך הזמן שהיית בחפקיד הזה, אחה לא הוצאת איזה

חזכיר הערכה לגבי איזה נושא שהוא?

ש. דיבון:

לא.

נבנצל:

ההצעות היו כחחוס הארגוני או לחוכן המדיניות?

ש. דיבון:

אני|התכוונתי להציע הצעה שתכלול מה לפי דעתי משרד התוץ,

במסגרת של המערך המזרח תיכוני, חייב לעשות בשטח של

עידכון חומר והערכות מצב, סגע עם גופים אחרים, הצעות למסקנות...

נבנצל:

זאת אומרת הצעות ארגוניות, לא הצעות לחוכן...

ש. דיבון:

גם לחוכן.

נבנצל:

לא דעות על המצב.

ש. דיבון:

בהחלט כן. חשבתי גם הצד הארגוני שצריך להיות פולל

ועדת החקירה - 5.12.1973

ישיבה ט' בבוקר

ס.י.

0420

יוצא של איזו שהיא קונצפציה. והערכות מצב ~~פאש~~ מסש.

נבנצל: לא, אני מכקש, זוהי שאלה חשובה. אתה עבדת על הצעה

שתקבע בסוף מה המקום של המערך שלך במתן הערכות, אבל

לא עסקת בהערכה של המצב עצמו באותו זמן?

ש. דיבון: אני באותו זמן למדתי, לא כיטאתי את זה. וחשבתל שהכרחי

שתהיה שיטה ברורה של הערכות מצב שתיקח בחשבון הכל

בשיתוף עם גורמים אחרים, כשיתוף עם אמ"ן, המוסד, וכל מה שכוון בזה.

לסקוב: יש לי כמה שאלות, אם אפשר.

האם הספקת לתת את דעתך על עקרון הפצח החומר? איך

החקר או מחלקת הקשר, מפיצים את החומר, או שזה היה בתהליך לימוד?

ש. דיבון: לא. גם בתהליך לימוד, אבל אני כמוכן שמתל לב.

ובכן קודם כל היתה הפצח תומר בחוץ המשרד לגופים הנוגעים

בדבר...

לפי איזה עקרון הפיצו את החומר? היה לוח תפוצה סטנדרטי

לסקוב:

דזה קבע את ההפצה, או מה?

כהתאם לנושא ולמי שזה נוגע. אם נניח זאת בעיה של חכנית...

ש. דיבון:

אחרי כן רשמה ט.ק.

- הוצאת הנחיות בקשר לזה? לסקוב:
- לא. דיבון:
- אתה השתתפת בדיונסט 8 של ועדת השירותים? לסקוב:
- כן. סיבון:
- מהיום שנכנסת, בכמה דיונים השתתפת? היית לבד, לסקוב:
- הלך אתך איש החקר?
- הייתי יחד עם המנכ"ל. השתתפתי בארבע-חמש ישיבות. דיבון:
- אני לא זוכר.
- הצטיירה אצלך, אצל המנכ"ל כחוצאה מהחומר של חקר לסקוב:
- ומה ששמעת במחלקה מזרח התיכון, איזו שהיא השתתחות
- מדינית שראית שעשויה להיות איזשהו שינוי בחדשים ספטמבר-אוקטובר-נובמבר?
- לא. שינוי, אם אתה מחכוון דרסטי בכיוון מלחמה - לא. דיבון:
- האם אתה יכול להגיד לי פה מי מתדרך את שר החוץ לסקוב:
- לפני שהוא הולך לדיון ממשלה בנושאים כאלה, לוועדת
- חוץ ובטחון, או לפני שהוא נוסע לחוץ לארץ. הוא מטפל בכל העולם. מישהו צריך לתדר
- אותו בנושא מסויים. מי עושה זאת? או שאינך יודע? דיבון:
- אינני יודע על כל אלה שמתדרכים. אני רואה אותו
- ומוסר לו הערכות שלי לעתים די מזומנות.
- תדרכת אותו לפני שנסע לארצות הברית, למשל? לסקוב:
- לאחרונה לא. דיבון:
- כאשר קבלת את התפקיד, האם ראית את שר החוץ? לסקוב:
- כן. דיבון:
- האם אמר לך מה הציפיות שהוא מצפה עם מערך מהחקר. לסקוב:
- זה היה באוגוסט. אוגוסט היה אחרי וטו אמריקני כאן"ם
- זה וטו שיתכן שהיה אומר למדינות ערב, שסתמו את הגולל על פתרון פוליטי באמצעות

האו"ם. האם נאמר לך: אני מצפה כך וכך...

דיבון: כהקשר זה לא. כקשר לגופים אחרים במסגרת, כמובן

חשבתי על דרך הכרחית של תיאום כל הגורמים, על מנת

שנוכל להגיע להערכה שקולה של המצב, כולל המצב המדיני, הכלכלי והצבאי.

לנדוי: בהיכנסך לתפקיד הזה, האם ראית הערכות על הנושא

הזה? אנחנו מדברים על הסתברות לפרוץ מלחמה עם מדינות

ערב, וכוונתי להערכות של מי מקדם לך בתפקיד.

דיבון: לא.

כאשר נכנסת לתפקיד והוּך כדי לימוד המצב, אתה נחקלת

את עצמך או ביקשת או ידעת או ראית מסמך שנקרא

"דו"ח ועדת ידין-שרף" על המעמד של אגף החקר, כפי שזה נקרא?

דיבון: ביקשתי חומר על מחלקת החקר וארגונה ממחלקת החקר,

ושם לא ראיתי את הדו"ח הזה.

היו"ר אגרנט: מצאת.

דיבון: לא מצאתי. זה ארגון, מחשבות, מה שנקרא ריאורגניזציה

וכו'.

ידין: אתה יודע על קיום המסמך הזה מקודם? ידעת עליו?

דיבון: לא ידעתי.

היו"ר אגרנט: גם היום אינך יודע על זה?

דיבון: אני יודע שהיה מסמך כזה מזמן ולא ראיתי זאת.

היו"ר אגרנט: מתי נודע לך זאת?

דיבון: ידעתי קודם.

ידין: אתה אומר שלא ידעת קודם.

דיבון: לא ראיתי.

ידין: ידעת על קיומו מקודם?

דיבון: שמעתי. כן.

היו"ר אגרנט:

לא ידעת אם יש לכך השלכות על עבודת המחלקה שלך? שמעת על המסמך. יש איזו שייכות לעבודת המחלקה שלכם,

חפיד הערכה, קשר ביניכם ובין אמ"ן.

דיבון:

לא ראיתי זאת.

ירי:

האם תוך כדי לימוד המצב, לימודך את המצב, עסקת

או חקרת את הבעיה של שיטת קבלת האינפורמציה אליכם

מגורמי איסוף אחריים? זאת אומרת, מי קובע איזה חומר יועבר אליכם על ידי גורמי

האיסוף? האם חקרת את הבעיה הזאת? אמרת, בצדק, שאתם אצ אינכם גוף איסופי, פרט

לחומר שהצטבר אצלכם משגרירים, ואמרת שאת היתר אתם מקבלים מגורמי האיסוף, המוסד

למשל. האם חקרת את הבעיה, באיזו מידה אתם מקבלים את החומר שדרוש לכם; מי קובע

ככלל מה את החומר שדרוש לכם?

דיבון:

דיברתי עם אנשי אמ"ן וגם עם המוסד, וביקשתי שיעבירו

את כל החומר שיש לו איזו שהיא נגיעה אצלכם.

שהם חושכים.

ירי:

נוסף לכך לגבי אמ"ן, בקשתי שיהיה נציג שלנו במסגרת

דיבון:

אמ"ן. לפני שבאתי היה נציג שמירי פעם היה מכר

שם. ביקשתי שזה יהיה קבוע ושישתתף בתידרוכי ראש אמ"ן שמתקיימים כמעט יום יום

מספר פעמים בשבוע, והוא עושה זאת ומדווח.

היו"ר אגרנט:

ישתתף במה?

דיבון:

בתידרוכי ראש אמ"ן.

היו"ר אגרנט:

זה היה חידוש שלך?

דיבון:

כן. כאשר נכנסתי היה איש שהיה שם פעמיים בשבוע,

ועוד לפני המלחמה סיכמנו שזה יהיה איש קשר קבוע.

לא יהיה שם לעתים מזומנות, אלא כל הזמן.

היו"ר אגרנט:

זה אחרי המלחמה.

אחרי המלחמה

לפני המלחמה. הוא משתתף בתידרוכי ראש אמ"ן שנעשו

דיבון:

הרכה יותר חכופים.

0424

הוא התחיל להיות קבוע לפני המלחמה.

ידין:

כן.

דיבון:

אחראא זה לא היה מעסיק אותו כל הזמן.

ידין:

לא.

דיבון:

האם בזמן הקצר שהיית בתפקיד הזה, לפי דעתך אתה היית

ידין:

רואה איזשהם מסמכים מגורמי האיסוף האחרים שלא

הובאו לידיעת החקר? האם נוצר מצב שאולי היו מסמכים שסווגו כעדינים ביותר, ולכן

הגורמים האלה חשבו שאין טעם להעביר אותם לאגף החקר או אולי לשר החוץ או אליך?

האם ראית מסמכים מגורמי האיסוף שלא היו בידי אגף החקר?

אני לא חושב. לגבי המוסד, זה לגבי אמ"ן.

דיבון:

אני שואל על המוסד.

ידין:

היה סידור שחשבת/ להנהיג אותו בהקשר של ראית מסמכים,

דיבון:

שרצו לצמצם אותה, שאיש המוסד יכול לירושלים, יפגש עם

המנכ"ל ואתי וימסור לנו אינפורמציה שהם חושבים היא סודית עד כדי כך, שאין

להעביר אותה בצנורות אחרים. התקיימה פגישה אחת כזאת. לא ראינו מסמכים, אלא היו

ישומים של נציג המוסד, שמסר לנו על סמך רשימות שהיו לו.

מהי זה היה?

ידין:

בערך שבועיים לפני המלחמה.

דיבון:

איש המוסד או ראש המוסד?

היו"ר אגרנט:

נציג המוסד. זה היה בתגובה להצעת שנימצא דרך

דיבון:

שמסמכים ברגישות גדולה יובאו לידיעתנו. ואז סוכם

הסידור הזה.

היה מדובר במידע שאי אפשר להעבירו בדרך המקובלת למשרד

היו"ר אגרנט:

אתה זוכר מה היו הנקודות שנמסרו לכם על ידי

ידין:

הנציג, מסוג זה, שהתבססו על חומר רגיש?

דובר על דיווחים. סיכומים בעצם,

דיבון:

דאשר נגעו להלכי רות כציבור המצרי.

0425

היו"ר אגרנט:

או בין החיילים והקצינים?

דיבון:

בציבורים מצריים וגם בין החיילים, שהרגשה היתה

הרגשת היסכול, אי-שביעות רצון מסולימא, והצורך

בצעדים שייצבו את הזית מפפניט ויטנעו התמרמרות. באשר לאמ"ן...

ידין:

זה היה הנושא היחידי?

דיבון:

אני חושב שכן. זו היתה שיחה כללית. זו היתה שיחה

ראשונה ורצינו למסד זאת.

ידין:

מי היה האיש?

דיבון:

האיש היה

היו"ר אגרנט:

דיבון:

כן. לגבי אמ"ן, שוב, על מנת להתגבר על הקושי הזה,

משיקולי בטחון, הנציג שלנו נמצא באמ"ס ורואה חומר

רגיש ביותר, ובצורת פרפרזה מעביר אותו אלינו. לגבי תידרוכי ראש אמ"ן, יש לנו

סידור שהצי שעה-שעה אחרי התידרון, אנחנו מקבלים זאת בדרך מהאיטה, וזה עוזר מאד

לאגף.

היו"ר אגרנט:

פרפרזה של מי?

דיבון:

סלו. בתידרוכי ראש אמ"ן עכשיו הוא מסכם ומביר זאת

אלינו, ותוך חצי שעה עד שעה, אנחנו מקבלים את החומר.

אם זה דחוף, חוץ חצי שעה או שעה אנחנו מקבלים את עיקרי הדברים. זה בתשובו

במטרה להתגבר על הקושי.

היו"ר אגרנט:

זה רק אחרי המלחמה התידרוכים האלה?

דיבון:

תידרוכים חכופים כאלה קודם לא היו.

היו"ר אגרנט:

לא היו.

דיבון:

אני חושב כן. אם אינני טועה. עכשיו הרכה יותר תכופים

0426

נבנצאל:

אני רוצה לחזור לשאלה לגופו של ענין. בחדשים האלה, אוגוסט-ספטמבר, אצא לדעתך עסק משרד החוץ בשאלה אם היה מלחמה, בשאלה אם צריך לעסוק בשאלה אם היה מלחמה, ואותה שאלה כנוגע לדיונים עם אמ"ן.

דיבון:

לא.

היו"ר א. גרנט:

לפני המלחמה לא עסקנו = אתה אומר, במחלקה שלנו, ולא עם אמ"ן.

נבנצאל:

וגם ל משרד החוץ. הוא השתתף גם בדיונים בפורום אחר. הייתי אומר כך: הסבירות... הייתי אומר, שלא הועלת החשש שעומדת לפרוץ מלחמה.

דיבון:

היו"ר א. גרנט:

איפה? במחלקה שלכם, ולא בפורומים אחרים. יתכן שהיו פורומים שלא השתתפתי בהם.

דיבון:

היו"ר א. גרנט:

אלה שהשתתפת. בפורום עם שר החוץ.

דיבון:

אצא הלך הרוח הכללי היה, ללא קשר עם הידיעות, שאפשרות מלחמה קיימת בצורת הפתעה.

נבנצאל:

לא במחלקה שלך, לא בפורומים של משרד החוץ שאחה השתתפת ולא באמ"ן.

דיבון:

באמ"ן אינני יודע.

נבנצאל:

שהיית במגע אהם.

דיבון:

מאמ"ן היו ידיעות על ריכוזים צבאיים שהגיעו גם אלינו.

היו ריכוזים בסוריה ומצרים, חוץ חוספת שהסבירות

נמוכה וחך הסבר מדובר בתמרונים כמצרים ובריכוז בסוריה שאינו מוביל למסקנה

של מלחמה. כלומר, הסבירות נמוכה. אצלנו במשרד לא היתה, לפי מיטב ידיעתנו, שום

הכרה שיש חשש רציני לפרוץ מלחמה. בהינתן הלכי רוח, דובר שכושר ההרתעה של צה"ל

הוא כזה, שהסבירות נמוכה.

0427

היור! אגרנט:

שבגלל כושר ההרתעה של צה"ל...

דיבון:

הלך רוח כללי. זה לא היה מסמך. הלך הרוח הכללי

היה, שהסבירות...

נבנצאל:

זה היה ספציפי בתקופה זו או שזה היה הלך רוח

רב-שנחי?

דיבון:

כאשר נכנסתי, הלך הרוח הכללי - ואני מניח שלא רק

במשרד החוץ - היה, שכושר אגף ההרתעה של צה"ל הוא

כזה, שהמצריים או הסורים לא יעיזו לפתוח במלחמה, כי אין להם סיכוי; ואם יפתחו

תהיה זו הרפתקה, והתוצאה תהיה הרת-אסון וגורל.

נבנצאל:

במשרד החוץ חשבו, שאם מצריים נרתעת, הערכים נרתעים

ממלחמה, זה בגלל כוח ההרתאה שלנו; או שתהיה מלחמה

ואז יקבלו מכות? גם זה קצת קלבנטי.

דיבון:

זה לא שאלה של הערכה. אם לצלם הלך רוח, הוא היה

שבגלל כושר ההרתעה של צה"ל, המצריים לא יעיזו לפתוח

במלחמה.

נבנצאל:

ולכן לא צריך גם לעסוק בפשרות הזאת.

לכן לא עסקו. לא הייתי אומר שלא צריך.

דיבון:

ולא היתה הערכה שכתוצאה מהמאורעות שהזכיר מר ל... ,

לנדוי:

שלפני המצריים נחסמה הדרך הפוליטית למעשה, שזה עלול

להביא את סאדאת למיצר עד כדי כך, שבכל זאת ישחמש באופציה הצבאית.

לא.

דיבון:

וגם לא אי-שכיעות רצון פנימית?

נבנצאל:

לא עסקו באפשרות שהזכרה?

היור! אגרנט:

לא. לראבוננו. אבל זה כך.

דיבון:

אני רוצה לשאול שאלה נוספת, לא כל כך על הערכות.

ידין:

אתה אמרת שמה שהיה לכם בשיחה עם נציג המוסד, שבזעיינ

לפני המלחמה. אנחנו מכירים את המסמך הזה, שעל סמך המסמך הזה הוא מסר על הלכי הרו

טק

0428

- 30 - 28 -

ועדת החקירה - 5.12.73
ישיבה ט' - בוקר
ידין:

האם קבוצת חומר. למה שנקרא לה מידע ממקורות ביון זריס, סוג ידיעות מסוג
זה, האם ככלל היחה טגיעה למשרד שלכם באיזו שהיא דרך או לא?

(אחרי כן רשמה אד)

א

חומר שאנו קיבלנו גם מאמ"ן וגם מהמוסד היה כרוכו, כמעט ש. דיבון:

כולו, מעובד, ולא חומר גלם.

חומר גלם לא? ידין:

חומר גלם - מעט. ש. דיבון:

אינני רוצה להיכנס לנושא השייך לעבודה שלי. אחד הדברים

שאני חשבתי מחובתי, גם למען החחושה, שלא לתת אפשרות של שגיאה בעיבוד. אני

כמסגרת העבודה שלי ראיתי בזמן האחרון הרבה חומר גלם, ונוכחתי לדעת שזה

חומר חשוב מאד.

מי עשה את העיבוד, אמ"ן, המוסד? היו"ר אגרנט:

כן. ש. דיבון:

לשם הבהרה אביא דוגמה: אותו בר-יהודה, בחור שהוא נציג

שלנו באמ"ן.

איש שלכם? היו"ר אגרנט:

כן. הוא היה עושה פרפרזות. הפרפרזות האלה מגיעות לחקר, החי

שוב מעבד ושולח. לעתים מזומנות הייתי יושב שעות ארוכות ועו

על חומר הגלם.

אחרי המלחמה? היו"ר אגרנט:

במידה מסוימת גם קודם. ש. דיבון:

עשיתי אחת * דרשת/חומר גלם? היו"ר אגרנט:

גם קודם. הייתי עובר לא על המוצר המוגמר. זה קשה לעשות ש. דיבון:

מבחינת אפשרויות טכניות. אם לקבל תחושה - זה חשוב מאד.

אין לי ספק בזה.

לא הבנתי. אחת אמרת קודם שהמוסד ואמ"ן עשו את עיבוד החומר.
יחד עם זה אמרת שהפרפרזה נעשתה על-ידי האיש שלכם.

היו"ר אגרנט:

אני אבהיר זאת. בדרך-כלל חומר שאנו מקבלים הוא חומר מעובד.

ש. דיבון:

על-ידי המוסד ואמ"ן?

היו"ר אגרנט:

כן. בצורה סיכומים או הערכות. בחלקו - אלה הן ידיעות.
נוסף על כך הערכות.

ש. דיבון:

פרפרוזת הוא עושה על חומר גלם או מעובד?

היו"ר אגרנט:

הפרפרוזת היא כמעט זהה לחומר הגלם. במקום להשתמש באוחו משפט,
באותם ניסוחים, הוא משנה.

ש. דיבון:

זה מהיחס לחומר הגלם?

היו"ר אגרנט:

כן.

ש. דיבון:

במידה שהאיש שלכם רואה את חומר הגלם, הוא מעביר זאת אחרי
שעושה פרפרוזת.

היו"ר אגרנט:

פרפרוזת קלה שלא משנה. זה הברלי ניסוח קלים.

ש. דיבון:

הגעתי למסקנה - ואינני יודע איך לפחור זאת מבחינת הזמן -

שזה חשוב מאד להסתכל גם בחומר הגלם.

יש שני מינים: א. הם מעבירים לכם חומר מעובד. ב. האיש

היו"ר אגרנט:

שלכם שרואה את חומר הגלם אצל אמ"ן, מעביר לכם זאת עם

פרפרוזת.

כן.

ש. דיבון:

היו"ר אגרנט: אבל עכשיו דרשת בכלל שתקבל חומר גלם.

ש. דיבון: זאת לא דרתי. אני אומר שאנו מקבלים.

אפרופו השאלה שהיתה: אני מעריך מאד לפעמים להסתכל בחומר כאשר הוא לא מעובד. זה אנו מקבלים בחלקו מאמ"ן והמוסד, וחשוב מאד לתפיק מזה תועלת.

היו"ר אגרנט: זאת אתם מקבלים בכלל, או רק כאשר אתם דורשים לראות?

ש. דיבון: מעכשיו מקבלים..

היו"ר אגרנט: חומר גלם?

ש. דיבון: גם חומר גלם. על מנת להבהיר: זה עובר גם עיבוד בחקר.

מתקבלת כחבה ממודיע מסוים כמוסד. זה מתקבל בחקר. הם לא מוציאים זאת בצורה המקורית, אלא ע"פ הם משנים זאת קצת, מסכמים זאת ומוספים הערות.

היו"ר אגרנט: ראיח דיווחים מהשגרירות שלנו בארצות-הברית ששם מסופר

על התייחסות רוסייה לכל העניין של אפשרות שמצרים וסוריה יפתחו במלחמה, חמיכה בהם, או גירוי של ארצות אלה לפחות במלחמה?

ש. דיבון: סמוך לפרוץ המלחמה?

היו"ר אגרנט: במשך השנה שקדמה למלחמה, במשך חצי השנה שקדמה למלחמה?

יש איזה שינוי בעמדה של רוסייה בעניין? .. היתה דעה

כלליה, על-סמך דיווחים אלה, שש שרוסייה לא מגרה את המצרים ואת סוריה לפחות במלחמה, אלא להיפך - עוצרת בעדם? האם אין לכם דיווחים קונקרטיים על נושא זה מהשגרירות שלנו בווינגטון?

ועדת החקירה - 5.12.73
ישיבה ש' בבוקר

ש. דיבון:

היו דיווחים שוטפים בתוך השיחות עם הנציגים האמריקאים,
שלא הצביעו על נסיה רוסית לעודד אח מצרים למלחמה, אלא

להיפך.

היו ר אגרנט:

מהו הנוהל במשרד החוץ? אחת יודע ודאי, כי אחת #++##
היית שגריר. האם השגריר מוסר בסוף כל חודש דיווח של הערכת

מצב שנוגע לכל מיני נושאים, במיוחד הנושא הזה?

ש. דיבון:

לא, לא כל חודש. נדמה לי שעכשיו יש הנחיה של דיווחים
דו-חדשיים.

היו ר אגרנט:

כשנה זו שקדמה למלחמה?

ש. דיבון:

אני חושב שהיתה הנחיה לדווח אחת לחדשיים. לא ראייתי
בדיווחים חומר הנוגע לנושא זה.

היו ר אגרנט:

ראית את הדיווחים האלה מהשגרירות בארצות-הכרית?

ש. דיבון:

מברקים או חומר - אני מניח שאת רובם.

היו ר אגרנט:

בדיווחים אלה, אני מתאר לעצמי, צריכה להיות הערכה מסכמת:
עד עכשיו המצב הוא כזה, עד עכשיו אין לחשוב שרוסיה דוחפת.

ש. דיבון:

דיווחים מסכמים בצורה כזו - לא ראייתי.

היו ר אגרנט:

מה הכילו דיווחים אלה, מה הם כלל?

ש. דיבון:

בדרך-כלל אלה מיברקים שמוסרים על שיחות. לעתים היו הערות.
אבל הערכות מצב מהסוג שאתה מדבר עליהן - לא ראייתי.

היו"ר אברנט:

אין נוהג של דיווחים דו-חדשיים?

ש. דיבון:

עד כמה שידוע לי, הייתה הנחיה לדיווחים דו-חדשיים.

אני לא ראיתי מארצות-הכרית דיווחים מסוג זה, שכוללים

הערכת מצב.

נבנצאל:

משרד החוץ מלווה בצורות שונות, לפי העניין, כל פעילות של

גורמים ישראלים עם גורמי חו"ל. איך זה לגבי שיתוף-פעולה

עם מודיעין זריט. זה אכסטריטוריאלי, או גם בעניין זה יש למשרד החוץ מה לומר?

ש. דיבון:

לא. אנו לא מטפלים בגורמי מודיעין זריט. אין לנו שום

מגע אתם.

נבנצאל:

אני מכין שלכם אין מגע. אבל גורם ישראל - זה למעשה אמ"ן

או המוסד - שרוצה לקיים יחסים כאלה, הוא מדווח על כך

למשרד החוץ. משרד החוץ יכול להביע דעה בעניין זה או כלל לא?

ש. דיבון:

במידה שיש לנו עניין, אנו יכולים להביע כהחלט דעה.

הייתה יחידה במוסד העוסקת בנושא זה. קש לנו מגע.

נבנצאל:

אתם אומרים גם משהו לגופו של עניין, איך להחייחם, עד היכן

ללכת?

ש. דיבון:

כמה שנוגע אלי, אם יש קשר בין שירותי מודיעין של אירן

וישראל, אם זה נוגע למחלקה, במיכלול שיתוף-הפעולה שלנו

עם כל הגורמים - אנו יודעים על קיום המגעים, אנו יודעים באיזה כיוון זה פחות

או יותר הולך. אם יש בעיות מדיניות, אנו משתפים פעולה.

ידין:

אני רוצה לשאל שאלה, אבל אני רוצה קודם לשאול את

היו"ר אם הוא חושב שכדאי לשאול את השאלה, כי זה לא

כל-כך שייך ל"טרמס אוף רפרנס" על המידע ועל ההערכה. אני מחשב שדיבוק, שכזמנו

עסק גם בענייני מודיעין בחוקף חפקידיו הקודמים, למד את הבעיה, היה בחהליך

לימוד הבעיה, בחודש ספטמבר, מאז המלחמה בוודאי שהוא לומר. אני רוצה לשאול

אותו - אם אתם מסכימים: איך נראה לו עכשיו העניין, בדיעבר, לאור המצב שהיה

קיים? מה לפי דעתו צריך היה לעשות כדי לארגן את קהילת המודיעין, כולל כל הגורמים,

כדי שהיא תפעל לפי דעתו בסדר. האם יש לו דעה כזו? האם היו"ר מסכים שאשאל שאלה כזו

זה עניין של חוות-דעת. (היו"ר אגרנט: בבקשה.)

ש. דיבון:

קודם כל נדמה לי שאחד הדברים הלא טובים שהיו בנושא זה -

זו הייתה דוקטרינה שהשתלטה כמעט בכל השטחים שנגעו לנושא ז

שהיתה חמימות דעים שהיא קצת מוזרה..

היו"ר אגרנט:

מה הדוקטרינה?

ש. דיבון:

לא אכנס לפרטים. הכוונה היא בעיקר שכושר ההרתעה

של צה"ל מבטיח שלא תהיה מלחמה. שנית, אם היא תפרוץ,

אין לערבים סיכויים לנצח. שלישית, שיחכן שתהיה פתיחת אש, ואז זו תהיה הפתעה -

שצה"ל תפתח אש. שצריך לקוותה בחשבון. לעולם לא אמרנו שאף פעם לא תהיה מלחמה

אמרנו שזה לא סביר שתהיה הפתעה. גם במקרה זה התוצאות יהיו פחות או יותר ברורות.

פירוש הדבר, נצחון ישראלי.

לסקוב:

אתה חושב שדוקטרינה זו היא לא נכונה?

ש. דיבון:

אתה מדבר על העבר?

היו"ר אגרנט:

מה לא היה בסדר בגישה הזאת?

ש. דיבון:
מזה נדמה לי שלא היתה בדיקה קפדנית, רצינית יומיומית,
בדיקת עצמנו, אם בכל זאת אפשרות של מלחמה היא סבירה.
פטיכולוגית זה הכניס אותנו למין מצב שיש איזו דוגמה. זה מזכיר לי קונסוליום של
קרדינלים, שגם אם יש שם חופש דעות, כל זה במסגרת של איזו שהיא דוגמה שעליה לא
עוברים.

לי נראה - ופה אני מגיע לחשוכה לשאלהך - שעל מנת שלא
יהיה שלטון כזה של דוגמה, ושיהיה תהליך של בדיקה עצמית, כמעט אוטומטית, נחוצים
הדברים הבאים: א) מוסד להערכת מצב לאומי
National estimate
National estimate
היו"ר אגרנט: מה פירוש

ש. דיבון:
זהו מינוח אמריקאי שבא להגדיר תוהו-והוא מעט מקובלת על א כל
הגורמים הנוגעים בדבר לגבי מצב נכון.

היו"ר אגרנט: אא כל הגורמים?
ש. דיבון:
אני חושב שצריך להיות מוסד שבו יהיה הצבא, בו יהיה
המוסד, יהיה בו משרד החוץ וגם משרד ראש הממשלה, שחפיקרו

העיקרי יהיה, על סמך שיטת בדיקה...

היו"ר אגרנט: גוף אשר מורכב ממי?

ש. דיבון:
צה"ל, המוסד, משרד ראש הממשלה, משרד החוץ, שחפיקרו ידנה

להגיע להערכת מצב שחיקה בחשבון את כל הצדדים.

היו"ר אגרנט: הכוונה שלך ל- *National Security Council*

ש. דיבון:
ה- *National Security Council* זהו גוף שעוסק גם

בהחלטות מדיניות. אינני מחכוון לדבר כזה, אלא לגוף

שיעשה הערכה, שיוכל להביא בפני הממשלה או ראש הממשלה את הערכות המצב שלו.

נכנצאל: למה אתה חושב שגוף כזה היה פחות נחפש לדוגמה זאת.

ש. דיבון:
לאחר מעשה קשה לענות. אבל יחכן, אינני בטוח בהלך הרוח

ששרר אז.

0436

- ידין:
מה זה משרד ראש הממשלה במשמעות זו?
ש. דיבון:
נציג שראש הממשלה חטבה.
ידין:
סתם אדם?
ש. דיבון:
נציג בכיר.
ידין:
במה הוא יותר טוב מראש אמ"ן, איזה כלים יש לו יותר מראש אמ"ן?
ברו"ה שרף ידין הוצע כאבן יסוד לכל אקמרכת המודיעין - כלי קשר עם גורמים אלה - שבמשרד ראש הממשלה יהיה יועץ מודיעין בכיר קבוע, בלתי-חלוי. ידעת על כך, על דבר כזה?
ש. דיבון:
לא.
לסקוב:
אתה אומר שנשחבשה דוקטרינה שהיא דוגמה, כי צה"ל הוא כוח מרחיע אשר ימנע מלחמה, ואם תפרוץ מלחמה - הוא ינצח.
זה הרי מה שקרה.
ש. דיבון:
אמרתי שלא נשחבשה... אולי הגדרתי זאת לא נכון.
לסקוב:
לדוקטרינה ודוגמה - יש ניסוח מווייך. הניסוח שאחזק נחת זה מה שקרה.
ש. דיבון:
יש פה אולי אי-הבנה, או אולי לא דייקתי במה שאמרתי.
אמרתי שמפני שהיה מובן מאליו שכוח ההרתעה הוא כזה, ושלא תהיה מלחמה, אז לא חשבו על כך.
נכנצאל:
אם הבנתי נכון, אתה אומר שעל ידי מחשבה כזו נפגמה עצם הכוונות, הכוח נפגם.
ש. דיבון:
אמרתי שאנשם לא חשבו על כך. אני מצטער, אולי הניסוח לא נכון. ההוכחה שניצחנו היא הוכחה ברורה. אנשים לא חשבו בכלל שמלחמה באה בחשבון מבחינה רצינית.
ידין:
הזכרת דוקטרינה ודוגמה במסגרת כללית לאומית, בקשר עם המלחמה. אבל אנו שמענו על דוקטרינה מודיעינית, לא דוקטרינה אסטרטגית כללית, אלא דוקטרינה מודיעינית מסויימת שהיא הינחחה את

ידין (המשך):

אח המודיעין, את החקר, במשך כל הזמן, ואשר לפיה הוא העריך נתונים מסוימים בקשר להסתברות מלחמה או לא. בענין זה לא היתה לא הבעיה הראשונה ולא השניה שאתה אומר. היא לא דוקטרינה מודיעינית. האם דוקטרינה מסוג מודיעינית ידועה לך, שמעך עליה פעם מראש אג"ם, או אגף המחקר? שמעך מה היתה דוקטרינה המודיעינית שעליה ביטסו את הערכות המודיעין שלהם? כאשר אני אומר לך מראש, ששני הדברים שאמרת לא נכנסו בחשבון. שני הדברים, שזה"ל כוח מרתיע, ושאי-תהיה מלחמה - ננצח שני הדברים האלה לא נכנסו בדוקטרינה המודיעינית. האם ידועה לך דוקטרינה מודיעינית?

אחרי-כן - אב.

לפני כן רשמה אד
א.ב.

0438

ועדת חקירה - 5.12.73
ישיבה ט' - בוקר

ש. דיבון

לא.

ידין

כמו
אינני מדבר על דוקטרינה כללית/שאתה דיברת
עליה, של צה"ל. אני מדבר על דוקטרינה

מודיעינית, לא יותר.

ש. דיבון

אמרתי:
אם תסלח לי, כבוד השפט, פה היה אי-הבנה. אני רוצה לתקן:/שעוברת

שהיתה הרגשה שאם תהיה מלחמה צה"ל ינצח -

וזה נכון - מנעה מאנשים לחשוב על אפשרות של מלחמה.

לסקוב

אז אתם שיכולים להגיד שצה"ל ינצח. + הרי כוח
מרתיע כוח מרתיע
מרתיע זה דבר של יחסי כוחות כל הזמן, /זה

ש. דיבון לפני פלמ"ח קונטקט.

ש. דיבון

נכון. אגב, בזה אין ספקות. + אתה צודק,

ולא התכוונתי. טוב, מה שרציתי להגיד: שמכיוון

שהיה הלך-רוח כללי, לא חשבו על הסבירות הזאת שחיה מלחמה.

ידין

אז אתה מציע לתיקון המצב כצעד ראשון להקיס

מוסד של "נשינון אסטימיט" מבחינה מודיעינית

כללית, שיהיה מורכב מכל הגורמים האלה?

ש. דיבון

שם יובאו כל השיקולים, מתוך נסיון של כלים

שלובים.

ידין

מה עוד? זה הכל?

ש. דיבון לנדוי.

בקשר עם זה אוסיף בעצם, מה שאחז מציע -

למלא מה שנקרא "ועדת השירותים" תוכן כזה,

או קיים מה שאתם קוראים פורום כזה, אלא שם כנראה לא מדברים על דברים נאמר של

תכלית אלא יותר על חיאות ארגוני. האם זאת הצעתך בערך?

ש. דיבון

הוועדה לשירותים לא מונחה רק לצורך זה. יש

0437

ש. דיבון:

לה גם תפקידים אחרים. אני הייתי חושב שצריך לקום גוף מיוחד, או להטיל זאת
מכחינה זאת על ועדת השירותים נוסף לתפקידים אחרים, ולקבוע הרכב מתאים
ונציגות מתאימה. אבל שיהיה גוף מכל - - -

לנרני:

אבל כמנ שאמר ר/א ידין, אם לא תהיה יכולת
עצמאית של הערכה, נוסף על ההערכה כיום של

אמ'ן, לא יהיה הרכה טעם לדיון כזה.

ש. דיבון:

לכן אני חושב שרק הקמת גוף כזה, ללא כסה
שיפורים, לא תועיל הרבה. מה שמתחייב, ככר

אמרתי, זה לקבוע נוהלים של שיתוף פעולה יותר הדוקים וכלים יותר שלובים בין
המוסד, אמ'ן ומשרד החוץ, לקבל בצורה אולי יותר שיטתית הרבה יותר חומר; לאפשר
התייעצויות יותר חכופות לאו דווקא בפורום הזה אבל בצורה דו-צדדית בין כל
הגופים האלה; שיהיה תהליך מתמיד של שיקול וביקורת וביקורת עצמית; על מנת
שלא יבואו הנציגים לוועדה הזאת - לא יהיה מצב מלאכותי - - -

נכנעל:

כאיזה דרג צריך לייצג את משרד החוץ בגוף
הזה לפי הערכתך?

ש. דיבון:

ע'י המנכ"ל או ראש מערך המזרח התיכון;
או שניהם.

ידין:

אולי אשלים שאלה זו: מה לפי דעתך, בתוך
ריאורגניזציה כביכול של השירותים (בכל

אופן לא שמעתי זאת עדיין בכתב) התפקיד הספציפי של מחלקת החקר של משרד החוץ
בתוך המסגרת הזאת? במה היא שונה, לא בטכניקה של עבודתה אלא בייעוד שלה?

ש. דיבון:

אמ'ן מטבע הדברים הוא גוף צבאי. ולמרות
שעוסק גם בעניינים כלכליים וגם בעניינים

לא

מדיניים - וזה בדרך הטבע - הוא/חייב לפתוח להיות ~~ממשיך~~ כל-כך בקיא
במזמנה המדינית. מחלקת החקר מתוך הסתכלות ולימוד והסקת מסקנות מהמצב המדיני
צריכה להיכנס קצת יותר גם לבעיות הבטחוניות, במידה שהיא מסוגלת לכך. פירוש

וערת הקירה - 5.12.73
ישיבה ט' - בוקר

044b

ש. דיבון:

הדבר לקבל קצת יותר חומר, גם בנושא זה, לא מחוץ רצון לחוות דעות מקצועיות אבל על מנת להשלים את החמונה.

אבל מה תפקידה?

ידין:

לנסות להכחין בתהליכים המדיניים בארצות

ש. דיבון:

ערב, התהליכים הכלליים, את כיווני התפתחות

מבחינה זאת בעיית מלחמה היא דבר מרכזי.

ידין:

כן. לכן אני אומר: כיוון התפתחות כולל.

ש. דיבון:

כי בעיית מלחמה איננה רק בעיית צבאית.

זה ברור. זאת אומרת, לנסות לבדוק במידת האפשר לאן פני המצרים או הסורים

מועדות. מעשית הייתי אומר: כל שבוע צריך לשאול את השאלה הזאת, באיזו מידה

הסבירות הזאת קיימת.

אני רואה שיש כאן מסמך של אגף משימות

היו"ר אגרנט:

איסוף שאמ"ן קבע לעצמו לשנת 1973/74. יש

רשימה ארוכה מאד, שיש בה הרבה מאד נושאים מדיניים, נושאים שיש להם השלכה על

הנושא הבטחוני. יש פה למשל כותרת: מעצמות - מדיניות בריה"מ כלפי האיזור,

כוונותיה כלפי ישראל; כוונותיה כלפי פתרון המשבר; אופי תמיכתה בארצות ערב

ובפעילות חכלנית עויינת; האמצעים להם חנקוט; מאזן הצלחותיה של בריה"מ

במדינות ערב מול קשייה; מידת החלשה והתחזקות במעמדה; העמקת נוכחותה באיזור,

ככלל זה נוכחותה הצבאית הפעילה, וכן הלאה. ויש: מגמות פעילות סובייטית במרחב

המפרץ הפרסי, ים-סוף וקרן אפריקה; התפתחויות בסטרטגיה גלובאלית של מעצמות-העל

ביחסים בינלאומיים; מגמות ופעילות סינית במזרח התיכון; מגמות ופעילות של

מדינות מערב-אירופה כגוש וכיחידות במזרח התיכון, בים-התיכון. האם לא

יש היית רואה את הנושאים האלה כשייכים למשרד החוץ בכלל, ולמחלקת המזרח

התיכון בפרט?

כן, בהחלט.

ש. דיבון:

ועדת חקירה - 5.12.73

ישיבה ט' - בוקר

0441

היו"ר אגרנט:

אבל יוצא שכאילו אמ'ן עוסק גם בצד המדיני של הבעיה. כמוכן, הם שלובים, הצד המדיני

והצד הכסחוני, לדאכוננו.

ש. דיכונ:

התשובה היא זאח: אני חושב שנושאים אלה כהחלט

חייבים להיות - אינני מדבר על מה שיעשה אמ'ן -

ואם הזכרת שם את

והן

בטיפול משרד החוץ. רוסיה/ומדינות אחרות, /לא ערביות. אינני רוצה לכזבו את זמנכם,

אכל הכוונה היא לבנות יחידת מעצמות בתוך הח'ר, שילמדו את הנושאים האלה לעומק,

תוך מגע או שיתוף פעולה עם אמ'ן או כל גוף אחר. אבל לא ייתכן שבמשרד החוץ לא

יהיה מכשיר לבדיקה רצינית של מגמות רוסיות. אני חושב שזה בכלל דבר שקשה לתאר

שאיננו קיים.

היו"ר אגרנט:

מה שאני רוצה לדעת: אני מכין שאין לכם אוחו

חומר עצמאי מהסוג שיש לאמ'ן ולמוסד; אבל יש

לכם גם חומר שלכם, דיווחים של השגרירים שלכם. עכ"פ, האם זה לא מחפידם ומתפקיד

משרד החוץ בכלל לעסוק בהערכות כאלה על סמך החומר שאתם מקבלים, לא חשוב מאיזה

מקור?

ש. דיכונ:

כהחלט. בהחלט כן.

היו"ר אגרנט:

האם משרד החוץ עושה את זה? האם ראית הערכות

על חלק מהנושאים האלה? בפ'רט במידה שמדובר

על הצלחותיה של כריה'ם במדינות ערב.

ש. דיכונ:

היו לנו לאחרונה כמה הערכות קצרות בנושא

כריה'ם וארצות ערב, שהיו קשורות עם המאורעות

של הימסהאלה - - -

היו"ר אגרנט:

אתה אומר שהיו לכם. למי הם הגיעו? למי הפצתם

אותם, בתוך המשרד שלכם?

ש. דיכונ:

גם בתוך המשרד וגם מחוץ למשרד - למשרד ראש

הממשלה, לאמ'ן, למוסד.

0443

יריין:

כרשות השופט אגרנט, אני מנסה להציג אותה

שאלה בצורה אחרת, כפי שאני מכיין. אני חושב

שאני מתכוון לאותו דבר, אבל אם לא - אציג אותה בדרך אחרת: המסמך הזה של מדיניות איסוף הוא מסמך שבעיקרו ~~הוא~~ הוצא ע"י אמ"ן לגורמי האיסוף שלו, וגם עבור המוסד, אבל אתה אמרת שמשרד החוץ הוא כעצם בין היתר גם גורם איסוף, כאמצעות השגרירויות שיש לו וכל המגעים שיש לו. האם משרד החוץ שקיבל מסמך כזה - לא חשוב שהיזמה במקרה זה באה ממחקר - ראה חובה והוציא בעקבות זה הוראות ברורות לשגרירויות שלו - זה גורם האיסוף היחידי שיש לו, חוץ מעתונות וכיוצא בזה; כמובן שזה ימצא כיסוי גם בדיווחים, אבל אנחנו מפנים את השומת לבכם כאגף חקר של משרד החוץ שהיזמו ~~טגד רוצים~~ שתזכרו, חשבונו ותדווחו לנו על נושאים אלה-ואלה-ואלה באופן ספציפי, כי פה יש לכם גם אחריהם של גורם איסופי? האם זה נעשה, ולפי דעתך צריך להיעשות?

ש. דיבון:

את המסמך הזה לא ראיתי. זה צריך לעשות.

היו"ר אגרנט:

אני רוצה שיהיה ברור. זה מסמך - כמו

שחברי ציין - של משימות במחלקת איסוף,

לא מחלקת החקר, מחלקת איסוף של אמ"ן. הם רוצים ~~לדעת~~ לאסוף מידע על נושאים אלה

ש. דיבון:

אני מבין.

לנדוי:

של המוסד.

ש. דיבון:

לא ראיתי את המסמך הזה.

לנדוי:

האם זה מופץ למשרד החוץ?

ש. דיבון:

אני לא ראיתי אותו.

היו"ר אגרנט:

אינני מתאר לעצמי.

לנדוי:

אז הם לא יודעים את זה.

היו"ר אגרנט:

רצייתי רק לדעת אם אתם גם מבחינת איסוף

על סמך דיווחים של השגרירויות שלכם, מכת

הערכה, עוסקים בנושאים אלה ומוציאים הערכות מזמן לזמן - אתם או משרד החוץ

ועדת הקירה - 5.12.73

0443

ישיבה ט' - בוקר

יש הערכות מזמן לזמן. לא מספיקות. אני חושב שאת זה צריך לשפר מאד, חוץ תיאום עם כל הגורמים.

ש. דיבון:

אתם הפניתם לאיסוף באמ"ן, למדסד ולשירות הבטחון הכללי משימות איסוף?

לסקוב:

זהו. זאת השאלה.

ידין:

ככתב, בצורה מאורגנת - לא. מדי פעם אנחנו פונים. אני יכול לבדוק. אני חושב שלא היה

ש. דיבון:

מסמך כזה. אנחנו פונים ומבקשים. הם גם עושים עבודות כשבילנו. לא רק איסוף א גם סקירות. נניח בנושא רוסייה שהזכרת. כיוון שאין לנו מנגנון - פנינו לאמ"ן וכיקשנו מהם הערכה, ואז הם עושים זאת. אותו דבר בנושאים אחרים. זאת אומרת, אנחנו פונים, מבקשים ידע, מבקשים חומר, מבקשים הערכות. בצורה כפי שאב-אלוף לסקוב הזכיר - אני חושב שזה צריך להיות. עד כמה שאני יודע, זה לא נעשה. ואם כבוד תשופט העליון, בקשר יסלח לי, /להערה שלך לגבי דוקטרינה וכו': אם הייתה פה אי-הבנה - אני רוצה שיהיה ברור: אני לא התכוונתי אף פעם לרבע לכפור בדוקטרינה. מה שרציתי להגיד: שהלך הרוח כשנכנסתי היה שבגלל כושר ההרתעה של צה"ל - אפשרות של מלחמה היא לא סבירה, ולכן לא חשבו על זה. לא בדקו.

טוב, זה לא צריך להדאיג אתכם.

היו"ר אגרנט:

אבל לשם הדיוק, מפני שיש לזה - - -

ש. דיבון:

אני רואה שאתה מודאג.

היו"ר אגרנט:

לא הייתי רוצה שתהיה פה אי-הבנה.

ש. דיבון:

רק "to check" אותה שאלה; אם כי התמונה ברורה לי, אבל "to check" (שכחתי לשאול

ידין:

אתמול את ראש מחלקת המחקר): במליסאחרות - המחקר צד היום, עד כמה שידוע לך, קיו דיווחים מהשגרירויות, קיבל דיווחים, אבל לא הוציא אף פעם מדיניות איסוף משלו

לגבי גורמי האיסוף שהוא שולט עליהם?

ועדת חקירה - 5.12.75

ישיבה ט' - בוקר

ש. דיברן.

בגורה כזאת - לא. חסלחו לי, לא לפרוטוקולי. אני

נמצא במצב לא נעים; אישית אני מדבר על העבר. אני

פה קצת חדש, ובהערות שלי אין לי שום כוונה שתהיה איזושהי ביקורת כלפי - - -

לא. אנחנו מעוניינים רק בעובדות, לא יותר.

היור' אגרנט:

יש מקום להניח שהשגרירים גם יודעים בעצם מה צריך

נכבצל:

לעניין. השגרירים גם נפגשים פעם בשנה, או משהו כזו

אני מניח שכן. ואני כולי בעד כל מיני שיטות,

ש. דיברן:

ור/א לסקוב הזכיר שצריך לשכר * אח זה ולעצב

את זה. אבל מגד שני לא הייתי רוצה שיחקבל רושם שמהשגרירות לא יודעים בכלל במה

להתעניין, או שאמין או המוסד לא יודעים במה אנחנו מעוניינים.

נכבצל

ואם איזו שאלה נעשית מעניינת - נביד חדירת סין -

יש גם שזה מובא לידיעת השגרירות שבזה כדאי

להתעניין?

ש. דיברן

בהחלט. אם יורשה לי רק, בשביל לאזן. אנחנו

מקיימים מערכת קשרים עם אנשי הסטי-דפרטמנט.

ואחדים מאנשי השגרירות - אחד או שנים - אחד שהוא המומחה למזרח התיכון. הוא מקבל

כאופן שוטף בדואר הערכות, פירוט, שאלות, והוא עונה תשובות. זאת אומרת, זה לא מצב

שהוא משחק. הוא יודע מה הוא רוצה. הוא מקבל גם שאלות. יש דו-שיח כל הזמן.

אני רוצה לחבין. פשוט, אינני רוצה לסחוט ממך

ידין:

יותר ממה שאתה יודע. כי להביע דעות זה לא

מעניין. אבל לדוגמה. אין לי פה לצעצצנו החפוצה של המסמך הזה של האיסוף. אני יכול

לתאר לעצמי שאחד מגורמי האוסף של המסמך של אמין זה הנספחים הצבאיים בשגרירות.

מתקבל על דעתי - אם כי אינני בטוח - שמסמך זה של איסוף ייתכן והולך גם לנספחים

הצבאיים. הוא ודין לגבי אותם אנשים, אין שהם נקראים או לא נקראים, אנשי המוסד בכל

מקומותיהם. ועל זה אינני שואל. כי זה טוב איסוף שעובר לפני לגורמים אחרים

הכוונה שלי הייתה מסמך איסוף לשגריר. לא מטעם שר החוץ

ולא מטעם הערכות כלליות, אלא מטעם הגוף הזה שהוא ממונה למעשה על המקור הזה כמקור

בצעת הקירה - 5.12.73

ישיבה ט' - בוקר

0445

ש. דיבון:

שאלות יש' קודם כל, אספקת חומר רקע לתידורך -
יש. שאלות - יש. תשובות - יש. מסמך ברור המגדיר

זאח - אין.

לנדרי:

ש. דיבון:

אולי אם הוא רוצה עוד להוסיף.
כרשוחך, למרות שענית לי, יש לי כל סיני בהשכות,
ומאד

והייתי במצב שהייתי בשלב של התחלה, /לא הייתי רוצה (זה לא לפרוטוקול) שיתקבל רושם
לא מוצדק של ביקורת על מה שהיה לפני זה אני מקווה שגם לא יהיה.

נכנצל:

הוא אמר אח סעיף א' ש, הצעותיו. הוא אמר:

א) שצריך להקים את ה"נשיונל אסטימיט". אחר זה

צריך לכרוא ב' ו-ג'.

ידין:

א' ו-ח'.

ש. דיבון:

מה זה "א' ו-ח'?"

ידין:

הוא שאל אם היו עוד הצעות מחוץ לנשיונל אסטימיט

ש. דיבון:

לא הייתי רוצה להרחיב את הדיבור על זה. אני

התכוונתי אולי לא להצעות כאלה. אני אשמח

אישיית לשוחח על זה ולהעביר את זה.

אני חפשי? - תודה רבה.

היו"ר אגרנט:

תודה רבה לך.

(ה פ ס ק ה)